

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 11., vydané v júni 2023

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Saint-Tropez. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

UDRŽATELNÝ ROZVOJ V UNIVERZITNÝCH ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOCH CESTOVNÉHO RUCHU NA SLOVENSKU

SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UNIVERSITY TOURISM STUDY
PROGRAMMES IN SLOVAKIA

Anna Šenková, Stela Kolesárová¹

Anna Šenková pôsobí ako vedúca Katedry turizmu a hotelového manažmentu na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zameriava na aktuálne problémy a udržateľný rozvoj rôznych oblastí cestovného ruchu, najmä hotelierstva, kúpeľníctva a kulinárskeho cestovného ruchu. Stela Kolesárová pôsobí ako odborná asistentka na Katedre turizmu a hotelového manažmentu FMEO PU v Prešove. V súčasnosti sa jej vedecká činnosť zameriava predovšetkým na problematiku súčasných trendov fúzií a akvizícií v cestovnom ruchu.

Anna Šenková is the Head of the Department of Tourism and Hotel Management, at the Faculty of Management and Business, the University of Prešov, in Prešov. In her research activities she focuses on current problems and sustainable development of various areas of tourism, especially hospitality and spa industry and culinary tourism. Stela Kolesárová works as an assistant professor at the Department of Tourism and Hotel Management Faculty of Management and Business in Prešov. Currently, her scientific activity focuses primarily on the issue of current trends in mergers and acquisitions in the tourism industry.

Abstract

The tourism industry is a major driver of the world economy and influences many economies that are currently undergoing radical change. Sustainable tourism has the potential to contribute to regional development while protecting the natural environment and preserving cultural and historical heritage. The implementation of its principles requires human resources that can manage the necessary processes. The aim of the present paper is to investigate to what extent the issue of sustainable tourism development is implemented in tourism study programmes at Slovak universities. Higher education in tourism is currently possible in study programmes offered by seven universities in Slovakia. Most of the evaluated study programmes offer subjects that are prerequisites for the performance of managerial functions,

---

¹ Adresa pracoviska: doc. Ing. Anna Šenková, PhD., Mgr. Stela Kolesárová, PhD., Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu, Prešovská univerzita v Prešove, Konštantínova 16, 080 01 Prešov

E-mail: anna.senkova@unipo.sk, stela.kolesarova@unipo.sk

promoting logical thinking and the ability for strategic management and decision-making. Theoretical subjects are in most cases complemented by compulsory work experience in the field. The issue of sustainable tourism development is in most cases embedded in the content of several courses, and three of the universities evaluated also offer separate courses focusing on this area.

Key words: sustainable tourism development, universities, study programmes

Abstrakt

Odvetvie cestovného ruchu je významnou hnacou silou svetového hospodárstva a ovplyvňuje mnohé ekonomiky, ktoré v súčasnosti zažívajú radikálne zmeny. Udržateľný cestovný ruch má potenciál prispieť k regionálnemu rozvoju a zároveň ochrane prírodného prostredia a zachovaniu kultúrneho a historického dedičstva. Implementácia jeho princípov si vyžaduje ľudské zdroje, ktoré dokážu manažovať nevyhnutné procesy. Cieľom predkladaného príspevku je preskúmať, do akej miery je problematika udržateľného rozvoja cestovného ruchu implementovaná v rámci študijných programov cestovného ruchu na slovenských univerzitách. Vysokoškolské vzdelávanie v cestovnom ruchu je aktuálne na Slovensku možné v študijných programoch, ktoré ponúka sedem univerzít. Väčšina hodnotených študijných programov ponúka predmety, ktoré sú predpokladom pre výkon manažérskych funkcií, podporujúcich logické myslenie a schopnosť strategického riadenia a rozhodovania. Teoretické predmety sú vo väčšine prípadov doplnené povinnou praxou v odbore. Problematika udržateľného rozvoja cestovného ruchu je vo väčšine prípadov zakomponovaná do obsahu viacerých predmetov, na troch hodnotených univerzitách sú v ponuke aj samostatné predmety zamerané na túto oblasť.

Kľúčové slová: udržateľný rozvoj cestovného ruchu, vysoké školy, študijné programy

Úvod

S posunom spoločenských preferencií smerom k lepšej kvalite života v udržateľnom svete, môže vzdelávací systém, ktorý vštepuje hodnoty udržateľnosti už od predškolského vzdelávania až po vysokoškolské, pôsobiť ako „motor zmeny“ pri vytváraní udržateľných komunít. Prostredníctvom vzdelávania musia študenti získať alternatívne hodnoty, vedomosti a zručnosti na integráciu princípov udržateľnosti do svojho každodenného života. Vzdelávanie mladých ľudí ku globálnemu občianstvu je mimoriadne dôležité pre ich prípravu na plnenie budúcich sociálnych, environmentálnych a ekonomických výziev. Vysokoškolské inštitúcie môžu zohrávať aktívnu úlohu v tejto transformácii, pretože pripravujú budúcich občanov a odborníkov na riešenie výziev 21. storočia. Udržateľný rozvoj aj vzdelávanie pre udržateľný rozvoj sú komplexné otázky. Udržateľný rozvoj sa týka nielen spoločnosti, ale aj vlád, organizácií, pedagógov, ako aj mnohých ďalších subjektov. Koncept udržateľnosti nie je nový, napriek tomu znamená „veľa rôznych vecí pre veľa rôznych ľudí“. Rôzne interpretácie pojmu sú čiastočne dôsledkom jeho viacrozmerosti (ekonomickej, ekologickej a sociálnej) a multidisciplinárnej povahy.

Vzdelávanie pre udržateľný rozvoj je relatívne nový pojem a podobne ako v prípade udržateľného rozvoja sa o jeho definícii a správnej terminológii vedú mnohé diskusie. Zjednodušene povedané, ide o proces učenia sa a vyučovania o tom, ako dosiahnuť

udržateľný rozvoj. Podľa organizácie UNESCO sa lepšia kvalita života začína lepším vzdelávaním. Študenti, ktorí sú sociálne zodpovední, majú sociálny záujem tak o ostatných, ako aj o životné prostredie. UNESCO (2005) už v minulosti prostredníctvom svojej iniciatívy „Dekáda vzdelávania pre trvalo udržateľný rozvoj 2005-2014“ vyzvalo všetkých pedagógov, aby podporovali a zlepšovali kvalitu vzdelávania, preorientovali existujúce vzdelávanie tak, aby sa zaoberalo trvalo udržateľným rozvojom, budovali verejné porozumenie a poskytovali praktickú odbornú prípravu. Mnohé vysokoškolské inštitúcie na celom svete vytvorili obsah kurzov a vybudovali partnerstvá na podporu udržateľného rozvoja. Integrácia princípov udržateľného rozvoja do vysokoškolských vzdelávacích programov je aj napriek tomu pomalá a medzi prekážky sa zaraďujú najmä nedostatok motivácie a odpor voči zmene zo strany zamestnancov aj študentov, potreba zmeny myslenia akademických pracovníkov, nedostatok zručností, odbornosti alebo aj sebavedomia akademických pracovníkov, preplnené študijné programy respektíve časové obmedzenia v rámci výučby (Wilson a Small 2013). Hoci diskusia o tom, ako najlepšie začleniť udržateľnosť do vysokoškolského vzdelávania prebieha medzi vedcami už nejaký čas, čoraz viac sa zhodujú na tom, že klasické vzdelávacie techniky nie sú veľmi vhodné pre výučbu udržateľnosti a že multidisciplinárna a viacrozmerná povaha udržateľnosti vyžaduje prístup založený na hĺbkovom učení (ARIES 2013). Mnohí autori odporúčajú zmenu celého systému pre dosiahnutie transformácie a nie iba doplnkové prístupy k existujúcim štruktúram a učebným plánom. Človek vzdelaný v oblasti udržateľnosti by mal byť schopný konceptualizovať vzťahy medzi jej tromi dimenziami a prijímať kompetentné rozhodnutia na základe celého systému. V prípade vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií udržateľnosť preniká nielen do jednotlivých predmetov, ale aj do študijných programov a ako filozofiu ju prijímajú aj samotné inštitúcie (Šambronská 2022).

Cieľ a metodika

Cieľom predkladaného príspevku je identifikovať, do akej miery je problematika udržateľného rozvoja cestovného ruchu implementovaná do študijných programov cestovného ruchu na jednotlivých univerzitách v Slovenskej republike. V príspevku sme sa zamerali na popisný typ výskumu, na základe ktorého sme charakterizovali a porovnali jednotlivé študijné programy v nami zvolenej vzorke univerzít, v ktorých ponuke sú aj študijné programy zamerané na cestovný ruch. Vychádzali sme zo sekundárnych zdrojov domácej a zahraničnej literatúry a obsahovo-kauzálnej analýze sme podrobili opisy študijných programov a informačné listy predmetov, zverejnené na webových stránkach skúmaných univerzít.

Výsledky a diskusia

Štúdium cestovného ruchu na slovenských vysokých školách prešlo za roky jeho existencie viacerými vývojovými etapami, ktoré záviseli tak od stupňa jeho vedeckého poznania, ako aj od trendov vývoja a potrieb spoločenskej praxe (Gúčík 2021). Zmeny v potrebách vzdelávania v súčasnosti sú výsledkom vývoja vzdelávacích systémov, vzdelávacej politiky Európskej únie a spoločenského dopytu. Veľký dôraz sa kladie na modernizáciu vzdelávacieho procesu, obsah vzdelávania, prepojenie školy a praxe, internacionalizáciu a európsku mobilitu. K základným požiadavkám na absolventov študijných programov v oblasti cestovného ruchu patria: schopnosť pracovať s informáciami, digitálne zručnosti,

schopnosť pracovať v multikultúrnom prostredí, schopnosť zodpovedného správania sa voči spoločnosti a presadzovanie stratégií udržateľného rozvoja.

V súčasnosti je cestovný ruch na Slovensku predmetom edukácie a vedeckého skúmania na siedmych univerzitách. Ponúkané študijné programy majú najmä ekonomicko-manažérsky profil a pripravujú absolventov pre riadenie procesov a strategické riadenie cestovného ruchu tak v súčasných podmienkach, ako aj v budúcnosti. Implementácia problematiky udržateľného rozvoja cestovného ruchu závisí od konkrétnych programov, kurikul a prístupov jednotlivých inštitúcií.

V 1. stupni štúdia je na Slovensku v ponuke vysokoškolského vzdelávania osem študijných programov zameraných na cestovný ruch. Šesť z nich je vytvorených v rámci študijného odboru Ekológia a manažment, jeden v študijnom odbore Vedy o umení a kultúre a jeden v študijnom odbore Získavanie a spracovanie zemských zdrojov (viď Tabuľka 1). Cestovný ruch má interdisciplinárny charakter, preto aj vyučované predmety v rámci jednotlivých študijných programov 1. stupňa štúdia sú zamerané širokospektrálne a zahŕňajú ekonomickú oblasť, geografickú oblasť, sociokultúrnu a environmentálnu oblasť. V rámci ekonomických disciplín získavajú študenti znalosti z oblasti ekonómie (makroekonómie a mikroekonómie), hospodárskej politiky, svetovej ekonomiky, manažmentu a marketingu. Medzi povinné predmety sú zaradené aj predmety ako matematika, štatistika a účtovníctvo. Štúdium lokalizačných, selektívnych a realizačných faktorov a podmienok rozvoja cestovného ruchu (príroda, história, životná úroveň, urbanizácia, životné prostredie, infraštruktúra a pod.) je obsahom študijných disciplín zaradených do geografickej oblasti (geografia cestovného ruchu, geografia a regionalizácia cestovného ruchu, GIS, turistické destinácie Európy, mimoeurópske turistické destinácie a pod.). V rámci sociokultúrnej oblasti sú do výuky začlenené najmä predmety, ktoré napomáhajú študentom pochopiť správanie účastníkov cestovného ruchu, motivovať ich k cestovaniu a zvyšovaniu povedomia o kultúrno-historických atraktivitách. Sú to najmä predmety ako psychológia, sociológia, etika, interkultúrna komunikácia, kultúrne dedičstvo a cestovný ruch, dejiny kultúry a ďalšie. Environmentálna oblasť sa vo vyučovaní zameriava najmä na ochranu primárneho zdroja, t. j. životného prostredia, ktoré je potrebné chrániť a udržiavať pre budúce generácie. Jednotlivé vysoké školy sa zásadne nelíšia spôsobom začlenenia environmentálnej problematiky a udržateľného rozvoja cestovného ruchu do svojich študijných programov. Tieto prierezové témy sa realizujú vo forme samostatného predmetu (v 1. stupni napr. na EF UMB a FBERG TU Košice), ako súčasť iných predmetov alebo v podobe projektov či kurzov. Vo väčšine študijných programov 1. stupňa prevláda začlenenie problematiky environmentálneho vzdelávania a udržateľného rozvoja do jednotlivých predmetov. Tematické zameranie je orientované najmä ekologické a globálne problémy. V rámci udržateľného rozvoja cestovného ruchu sa pozornosť zameriava najmä na jeho vymedzenie ako sociálno-ekonomického systému, na ekonomické, sociálne a environmentálne vplyvy cestovného ruchu, pozitívne a negatívne prejavy jeho aktivít a ďalšie. Predmetové výkonové štandardy sú zamerané na opis, zhodnotenie, identifikáciu, analýzu, diskusiu, komparáciu a argumentáciu.

Vzdelávacia inštitúcia	Študijný odbor	Názov študijného programu (1. stupeň štúdia)	Charakteristika študijného programu
			Samostatné predmety zamerané na udržateľný rozvoj cestovného ruchu
Ekonomická univerzita v Bratislave <i>Obchodná fakulta</i>	Ekonómia a manažment	Podnikanie v cestovnom ruchu a službách	Program je zameraný na analyzovanie problémov v podnikateľských aktivitách cestovného ruchu a služieb, na navrhovanie riešení pre optimálne fungovanie podnikateľských subjektov s dôrazom na ich implementáciu.
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre <i>Filozofická fakulta</i>	Vedy o umení a kultúre	Riadenie kultúry a turizmu	Štúdium má interdisciplinárny charakter a široké tematické zameranie (kultúrno-historicko-geografické disciplíny, ekonomicko-právne disciplíny, cestovný ruch a cudzie jazyky). Študenti získavajú komplexný prehľad o problematike kultúry a cestovného ruchu.
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre <i>Fakulta stredo európskych štúdií</i>	Ekonómia a manažment	Regionálny cestovný ruch	Program poskytuje teoretický základ potrebný pre pochopenie procesov a javov súvisiacich s cestovným ruchom a jeho rozvojom v regiónoch.
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre <i>Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja</i>	Ekonómia a manažment	Rozvoj vidieka a vidieckeho turizmu	Program poskytuje odborný základ pre komplexné vnímanie faktorov rozvoja vidieka. Absolventi sa môžu uplatniť v územnej samospráve, ale aj v štátnej správe zameranej na rozvoj vidieka, v súkromných spoločnostiach zaoberajúcich sa realizáciou projektov rozvoja vidieckeho priestoru a pod..
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici <i>Ekonomická fakulta</i>	Ekonómia a manažment	Cestovný ruch	Program poskytuje informácie o makroekonomických a mikroekonomických zákonitostiach fungovania ekonomického systému a jeho súčiastiach, ucelený súbor vedomostí o cestovnom ruchu, jeho externom a internom prostredí atď.. Základy udržateľného cestovného ruchu
Technická univerzita v Košiciach <i>Fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií</i>	Získavanie a spracovanie zemských zdrojov	Geoturizmus	Program poskytne absolventom špecifický odborný profil, s komplexnými kvalitnými znalosťami, pre zvládnutie multidisciplinárneho prístupu, s predpokladmi pre úspešné zvládnutie efektívneho rozvoja geoturizmu. Geologické aspekty regionálneho rozvoja Ekológia a environmentalistika Tvorba a ochrana krajiny a chránených území

			Využitie alternatívnych zdrojov energie v turizme Využitie prírodného potenciálu v turizme Využitie alternatívnych zdrojov energie v turizme
Prešovská univerzita v Prešove <i>Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu</i>	Ekonómia a manažment	Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo	Študijný program poskytuje kombináciu ekonomických, manažérskych a odborných predmetov s akcentom na získanie vedomostí, zručností a kompetencií potrebných pre prácu v podnikovej sfére služieb cestovného ruchu.
Univerzita sv. Cyrila a Metóda v Trnave <i>Inštitút manažmentu</i>	Ekonómia a manažment	Manažment v turizme a hotelierstve	Študijný program bol otvorený v ak. roku 2020/2021. Program poskytuje absolventom dostatočné informácie pre kvalifikovane a komplexne riadenie podnikov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu. Udržateľný turizmus a hotelierstvo

Tabuľka 1 - Štúdium cestovného ruchu v 1. stupni štúdia na slovenských vysokých školách v akademickom roku 2022/2023

Zdroj: vlastné spracovanie

Druhý stupeň štúdia cestovného ruchu je možné na Slovensku absolvovať v rámci šiestich študijných programov, z ktorých sú štyri v študijnom odbore Ekonómia a manažment, jeden v študijnom odbore Vedy o umení a kultúre a jeden v študijnom odbore Získavanie a spracovanie zemských zdrojov (viď Tabuľka 2). Obsahové zameranie jednotlivých programov a nosné témy jadra znalostí študijného odboru reflektujú aktuálne trendy v oblasti cestovného ruchu, požiadavky hospodárskej praxe, poznatky o spoločenskej zodpovednosti, udržateľnosti, etike, ekologickom konaní a podporujú rozvoj kritického a podnikateľského myslenia.

Vzdelávacia inštitúcia	Študijný odbor	Názov študijného programu (2. stupeň štúdia)	Charakteristika študijného programu
Ekonomická univerzita v Bratislave <i>Obchodná fakulta</i>	Ekonómia a manažment	Manažment cestovného ruchu	Program pripravuje absolventov na riadenie podnikových a národohospodárskych procesov v cestovnom ruchu na strednom a vrcholovom stupni riadenia podnikov cestovného ruchu, v regionálnych organizáciách CR, v organizáciách štátnej správy a samosprávy a pod.. Udržateľný cestovný ruch
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre <i>Filozofická fakulta</i>	Vedy o umení a kultúre	Riadenie kultúry a turizmu	Obsah štúdia tvoria kulturologické, historické, geografické a ekonomicko-práve disciplíny. Program sa zameriava na profesijnú prípravu manažérskych pracovníkov v kultúrnych inštitúciách, v cestovnom ruchu, štátnej správe a samospráve.
Univerzita	Ekonómia a	Manažment	Cieľom je vyškoliť odborníkov, ktorí budú

<p>Konštantína Filozofa v Nitre</p> <p><i>Fakulta stredoeurópskych štúdií</i></p>	manažment	regionálneho cestovného ruchu	<p>schopní uplatniť sa na seniorských manažérskych pozíciách v sektore CR a v príbuzných sektoroch služieb národného hospodárstva. Obsahuje nosné témy jadra, ktoré sú viazané jednak na ekonomickú teóriu a prax s dôrazom na národohospodársku úroveň, jednak na regionálny rozvoj CR.</p> <p>Trvalo udržateľný cestovný ruch</p>
<p>Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre</p> <p><i>Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja</i></p>	Ekonómia a manažment	Rozvoj vidieka a vidieckeho turizmu	<p>Absolventi programu majú širší odborný základ z oblasti fungovania územnej samosprávy so zameraním na tvorbu strategických rozvojových dokumentov. Sú schopní manažovať vidiecky priestor a jeho rozvoj.</p> <p>Integrovaný manažment životného prostredia</p>
<p>Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici</p> <p><i>Ekonomická fakulta</i></p>	Ekonómia a manažment	Ekonomika a riadenie cestovného ruchu	<p>Absolventi sú kvalifikovaní manažéri cestovného ruchu schopní riadiť podnikové a národohospodárske procesy v cestovnom ruchu. Uplatnenie nájdu na strednom a vrcholovom stupni riadenia podnikov CR, v regionálnych organizáciách CR, v orgánoch štátnej správy a samosprávy atď.</p>
<p>Technická univerzita v Košiciach</p> <p><i>Fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií</i></p>	Získavanie a spracovanie zemských zdrojov	Geoturizmus	<p>Dôraz v študijnom programe sa kladie na to, aby absolvent v závislosti na profilácii získal hlboké znalosti v oblasti zemských zdrojov, ich technickej, informačnej, economickej, manažérskej, výrobnjej a logistickej podpory a ich využitia pre geoturizmus a montánný turizmus.</p>

Tabuľka 2 - Štúdium cestovného ruchu v 2. stupni štúdia na slovenských vysokých školách v akademickom roku 2022/2023

Zdroj: vlastné spracovanie

Vzdelávanie v cestovnom ruchu na druhom stupni štúdia dopĺňa nové teoretické a manažérske perspektívy, ktoré sa zaoberajú rozvojom spoločnosti ako je získavanie vedomostí prostredníctvom inovatívneho vyučovania a učenia sa procesov poháňajúcich výskumné smery, prax a správanie v rôznych oblastiach. Dôraz sa kladie na hodnoty, etické otázky a otázky súvisiace s udržateľnosťou. Spoločné témy výuky udržateľného rozvoja sa týkajú najmä vplyvu cestovného ruchu na životné prostredie, politiky udržateľného rozvoja, marketingu a manažmentu udržateľného rozvoja a ekologického cestovného ruchu. Okrem toho, súčasní a budúci manažéri a podnikatelia si už počas štúdia môžu osvojiť modely vedenia založené na hodnotách, ktoré im ukážu cestu k podnikateľským postupom v konečnom dôsledku slúžiacim celospoločenským cieľom a rešpektujúcim ľudskú dôstojnosť. Absolventi by mali byť schopní navrhovať a implementovať možné riešenia na optimálne a trvalo udržateľné fungovanie podnikov.

Záver

Proces vzdelávania pre udržateľný rozvoj je zameraný predovšetkým na rozvoj primeraného environmentálneho povedomia, na zvyšovanie vedomostí študentov v oblasti ekonomických aspektov ochrany životného prostredia. Každý absolvent univerzity by mal mať primerané vedomosti o udalostiach a zmenách, ktoré prebiehajú v prírode a mal by si byť vedomý nebezpečenstva a nekontrolovateľného ekonomického rozvoja. Environmentálne vzdelávanie na vysokých školách prebieha zvyčajne na rôznych úrovniach, a to: formou samostatných študijných programov (najmä v prírodovedecky zameraných študijných odboroch), zaradením predmetov zameraných na environmentálnu problematiku medzi povinne voliteľné alebo voliteľné predmety v rôznych študijných programoch a začlenením problematiky ochrany životného prostredia a udržateľného rozvoja formou vybraných kapitol venovaných environmentálnej problematike do predmetov hlavného zamerania. Takto prepojené sú napríklad predmety vyučované v programe Manažment na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu, kde je problematika spoločenskej zodpovednosti organizácií začlenená do predmetu Medzinárodný manažment, v rámci predmetu Národohospodárstvo sa študenti môžu oboznámiť s vplyvom hospodárskej činnosti na životné prostredie, v rámci študijného programu Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo sa venuje taktiež pozornosť problematike udržateľného rozvoja a ekoturizmu najmä jej integrovaním do predmetov ako sú Základy cestovného ruchu, Geografia a regionalizácia cestovného ruchu Slovenskej republiky, Manažment hotelových služieb a ďalších. V budúcnosti však musí dôjsť k zásadným zmenám v prístupoch k šíreniu osvedčených postupov vzdelávania pre udržateľný rozvoj. Ide predovšetkým o aktualizáciu obsahu tak, aby zohľadňoval súčasné trendy a výzvy v oblasti udržateľného rozvoja cestovného ruchu (napr. udržateľný manažment turistických destinácií, environmentálnu a sociálnu zodpovednosť a pod.). Dôležitý je multidisciplinárny prístup, pretože udržateľný rozvoj je komplexnou a multidisciplinárnou témou, ktorá zahŕňa rôzne aspekty ako sú životné prostredie, kultúra, ekonomika a sociálne faktory. Univerzity ako zdroje inovatívneho myslenia a zmien na najvyššej úrovni musia zohrávať kľúčovú úlohu pri budovaní schopností študentov cestovného ruchu (a budúcich manažérov) viesť odvetvie, ktoré čelí čoraz väčšiemu tlaku, aby sa stali jeho zodpovednými „správcami“, teraz aj v budúcnosti. Je potrebné, aby vysoké školy pravidelne aktualizovali obsah výuky tak, aby zohľadňoval súčasné trendy a výzvy v oblasti udržateľného rozvoja cestovného ruchu. Dôležitou súčasťou vysokoškolského vzdelávania by mali byť možnosti študentov získať praktické skúsenosti z realizácie terénnych štúdií, možnosti navštevovať turistické destinácie a skúmať konkrétne príklady udržateľného rozvoja cestovného ruchu v praxi. Významnou súčasťou vysokoškolského vzdelávania sú aj možnosti internacionalizácie a spolupráce s inými vzdelávacími inštitúciami v zahraničí. Udržateľný rozvoj cestovného ruchu je globálnou témou a študenti by mali mať príležitosť spolupracovať tak so študentmi, ako aj odborníkmi z iných krajín, čo im môže poskytnúť širší pohľad a rôznorodé skúsenosti. Vzhľadom na súčasný stav medzinárodných vzťahov a závažné problémy, ktorým čelí zdravie planéty, rozšírenie svetozornosti študentov cestovného ruchu prostredníctvom zážitkového učenia je teraz dôležitejšie ako kedykoľvek predtým. V období, keď vlády stavajú múry medzi národmi, vzdelávacie modely založené na výmene skúseností medzi krajinami predstavujú príležitosť budovať mosty prostredníctvom efektívnej spolupráce a kooperácie.

*Tento článok odporúčala na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Viktória Ali Taha, PhD.*

*Príspevok je výstupom projektu KEGA 005PU-4/2022 „Inovácia študijného programu
Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v prvom stupni štúdia v študijnom odbore Ekonomía a
manažment“.*

Použitá literatúra

1. ARIES, 2013. *Education for Sustainability*. Macquire University. [online]. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: http://aries.mq.edu.au/publications/aries/efs_brochure/pdf/efs_brochure.pdf
2. GŮČIK, M., 2021. Štúdium cestovného ruchu na slovenských vysokých školách. In: *Ekonomická revue cestovného ruchu*. Roč. 54, č. 2, s. 125-130. ISSN 0139-8660.
3. EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE, 2022. *Študijný program cestovný ruch* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://of.euba.sk/katedry/katedra-cestovneho-ruchu/profil-katedry>
4. UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE, 2022. *Študijný program riadenie kultúry a turizmu* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://kmkt.sk/riadenie-kultury-a-turizmu/>
5. UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE, 2022. *Študijný program regionálny cestovný ruch* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://www.fss.ukf.sk/sk/>
6. SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE, 2022. *Študijný program rozvoj vidieka a vidieckeho turizmu* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://fesrr.uniag.sk/sk/studijne-programy/>
7. ŠAMBRONSKÁ, K., 2022. Edukácia v turizme s akcentom na implementáciu udržateľnosti do študijných programov a predmetov. In: A. Šenková, D. Matušíková a K. Šambronská, eds. *Udržateľný rozvoj cestovného ruchu z pohľadu teórie a praxe. Nekonferenčný vedecký zborník recenzovaných štúdií*. [online]. Prešov: PU v Prešove. s. 150-16. ISBN 978-80-555-2971-4. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Senkova3>
8. UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI, 2022. *Študijný program cestovný ruch* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://www.ef.umb.sk/index.asp?uid=450>
9. TECHNICKÁ UNIVERZITA KOŠICE, 2022. *Študijný program geoturizmus* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://fberg.tuke.sk/wps/portal/fberg/fakulta/o-nas>
10. PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE, 2022. *Študijný program turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo*. Dostupné z: <https://www.unipo.sk/fakulta-manazmentu-ekonomiky-a-obchodu/a/>
11. UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE, 2022. *Študijný program manažment v turizme a hotelierstve* [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://www.ucm.sk/sk/manazment-v-turizme-a-hotelierstve/>
12. UNESCO, 2005. *United Nations Decade of Education for Sustainable Development 2005-2014*. [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000141629>
13. PORTÁL VYSOKÝCH ŠKÔL, 2022 [online]. [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://www.portalvs.sk/sk/>
14. WILSON, E. a J. SMALL, 2013. TEFI 6, June 28-30, 2012, Milan, Italy: Transformational Leadership for Tourism Education. In *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, roč. 13, č. 2, s. 202-206. [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15313220.2013.786538>

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189